

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedevre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Szent István éve

A magyarok nagy apostolának, Szent István király emlékének hódolt ujévi rádiós beszédében a magyar miniszterelnök: Darányi Kálmán.

„Az 1938. esztendőt Szent István emlékének szenteli a magyar állam és magyar nemzet.”

„Szent István úgy áll előttünk, — mondotta Darányi, mint öreg, bölcs, jóságos szent király, amelynek őt az Egyház tanításaiból ismerjük. De ha életét vizsgáljuk a magyar állam alapítása és a nemzet szempontjából, akkor végig kell mennünk azon az uton is, amit ő mint kemény és acélos férfi járt be. Az az ut pedig sok akadályon vezetett keresztül. Nagy energiával és keménységgel vívta meg harcait és messziblató szemmel rakta le birodalmának és a modern magyar államnak alapjait, akkor, amikor a királyi tanács szervezésével a mai alkotmányosság csiráját teremtette, amikor nem csak a püspökségek, hanem vármegyei rendszerű közigazgatási és katonai szervezetünk alapjait is megteremtette.

Kitünő hadvezér, kemény katona. A belső ellenállásokat, a felforgató törekvéseket ma sokszor kegyetlennek látszó eszközökkel is elfojtotta, mert szeméi előtt csak a nemzet jövője lebegett. Éppen azért, ahol ez nem volt elkérülhető, nem habozott attól sem, hogy fájdalmas sebeket ejtsen a nemzet testen, ha ez volt a gyógyulás feltétele.

Szent István egészen sajátos, különleges magyar birodalmat alapított olyan nemzeti intézményekkel, amelyekhez hasonlót másutt sehohsem találunk.

Ha nemzetszervezési, kormányzási eredményeit összegezzük, kétségkívül meg kell állapítanunk, hogy a legnagyobb magyar politikai lángelmék egyike volt ő.

De népének igazi atyja is. Nem csoda, ha a nemzet

szorongattatása idején sokszor hangzott fel a vágyakozás: „Hol vagy István király, Téged magyar kíván.”

Ma is élő célkitűzései közül felemlitem honvédelmünk megszervezését és aktív külpolitikáját. Már akkor belátta, hogy a honvédelemre a nemzetnek minden áldozatot meg kell hozni, ha fenn akar maradni.

A magyar probléma lényege reánk nézve az, hogy történelmi hivatásunknak meg-

felelően a Duna medencében a magyarság faji és nemzeti egyéniségének megóvásával, a keresztény kultúra és az emberi civilizáció nagy értékeit megőrizzük és továbbfejlesztjük első királyunk elgondolása alapján.”

Örömmel közöljük Darányi miniszterelnök bölcs és megfontolt elmefuttatását, mert látjuk, hogy célkitűzéseiben a legragyobb magyar király szellemének áldoz, mely azt követeli, hogy ez a sokat szenvedett nemzet keresztény és magyar maradjon mindhalálig.

Európa Pestre figyel

Fontos külügyi tárgyalások színtere volt csonka hazánk fővárosa. Olaszország és Ausztria külügyminiszterei jöttek el hozzánk, hogy az évről-évre változó diplomáciai helyzet fontos kérdéseit megbeszéljék és összhangba hozzák a „római-egyezménnyel”.

Szükség is volt erre. — Szerbia az elmúlt évben baráti kapcsolatot létesített Hitler közbenjárására — Olaszországgal. Most úgy halljuk, hogy az új oláh kormány közeledik Mussolini felé. Gazdasági kapcsolataink is tágultak kissé, mindkét baráti államhoz, tehát ideje volt rendezni a kérdést: vajjon Olaszország új baráta kedvéért nem mellőzi-e az abessziniai nehéz időkben is hűségesen kitartó magyarságot?

Olaszország külügyminisztere: Ciano gróf Mussolini veje és bizalmasa, a leghivatottabb olasz külpolitikus nyilatkozni apósa szándékairól, terveiről és gondolkodásmódjáról.

Ugy látszik, érezte ő is az új diplomáciai helyzet okozta feszültséget és várakozást, mert amikor Nagykanizsán átlépte a határt, az alábbi nyilatkozatot tette a várakozó újságíróknak:

A titkos választójogról

szóló törvényjavaslat évtizedes politikai harcok után végre a képviselőház elé került. Darányi Kálmán miniszterelnök szavának állt ebben is: az elmúlt év végén beterveztette hónapok, sőt évek fáradságos és körültekintő előkészítése után a titkos választójog törvényjavaslatát. A pártok megkezdték a törvény-

„Olaszország álláspontja ismeretes a magyar kérdésben. Ebből egy jöttöt sem enged. Az olasz nemzet szívébe zárta a magyar népet és mindig szeretettel gondol Magyarországra.”

Ez a beköszöntő melegebbé és termékenyebbé tette a tárgyalások levegőjét, mely a kölcsönös barátság, hűség, bizalom és szilárd célkitűzések jegyében folyt le.

A tanácskozások felölelték az összes politikai és gazdasági kérdéseket, melyek a három baráti államot közelebből érintik és azoknak eredményei a teljes összhangot és egyetértést mutatják.

Ausztria miniszterelnöke: Schuschnigg kancellár a legerőteljesebb támogatója volt a magyar kívánságoknak. Sokáig emlékeztetéssé maradt azon kijelentése a magyar földön élő osztrákok küldöttségének, hogy „Magyarország minden más országnál közelebb áll Ausztriához.”

Reméljük, hogy az egész világon élénk figyelmet keltő tanácskozás nemesak Magyarország fegyverkezési egyenjogúságát és a megszállott területeken élő „magyar kisebbség” jobb sorsát, hanem a magyar álmok és jogos kívánságok teljesülésének előbbrejutását is eredményezik.

javaslat alapos átvizsgálását, hogy a szükséges módosításokat megtehessek.

A bonyolult és zavaros európai politikai helyzet figyelmet minden komoly és a haza érdekét — minden pártpolitikai önző célokon felül értelmű — pártot és politikust, hogy a nagy horderejű kérdés megoldásánál a nemzet jövőjét és benső békéjét tartsák mindig szem előtt.

Sziktalaj-javításról nyilatkozott a főispán

Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán kitünő közgazdasági szaktudását és szociális gondolatvilágát dicséri azon tény, hogy a főispáni szék elfoglalása után állami kölcsön megszerzésével fokozottabb mértékben indította meg a digózási akciót.

A körösöntuli kiscgazdák közül sokan jutottak immár kölcsönhöz, amellyel hozzáfoghattak szikes területeik megjavításához.

Endrődön nem kell ismertetni a „digózás” (földterítés) előnyét. Ide hiába jönnének politikusok „fölvilágosítani a népet” e fontos közgazdasági kérdésről. Kinevetnék őket, mert még „francia zsebkendővel” jártak, amikor az endrői gazdák már végezték a digózást. Az önkormányzat Wenckheim-uradalom föltisztjei öt év előtt jártak itt és vizsgálták Varju József gazdálkodó 25 év előtt kijavított megjavított szántóit. Tíz év előtt Vaszkó Pál gazdálkodó a vármegye törvényhatósági bizottságához nyújtott be indítványt a „digózás” elősegítésére.

Csak megerősíthetjük minden szavában Ricsóy-Uhlarik főispán szakelőadásának minden szavát, mellyel a javítási módszer létjogosultságát és fokozott gyakorlását hirdeti.

Tény és való az, hogy a helyesen megjavított földkat. koldankint 2—3, sőt 4 mázsával több szemtermést hoz, s így 4—6 év alatt a terméstöbblet amortizálja a javításra fordított összeget.

„A digózás a földtulajdonos részére a javítási költség amortizációja után pár év múlva nagyobb jövedelmet, birtoka értékének lényeges megnövekedését, jobb megélhetést, az államnak pedig a nemzeti vagyon és jövedelem növekedését és fizetőképesebb adózó polgárokat jelent. Szociális szempontból pedig a digózás a földmunkások részére hosszú évekre kiterjedő munkát biztosít, tehát ebből a szempontból is nemzeti érdek.”

Főispánunk érdeme az, hogy Darányi miniszterelnök segítő jóindulatát megnyerte a szik javítási akciónak.

„Egyenlőre — mondotta a főispán — csak az önként jelentkező kis- és törpebirtokosokat részesíthetem az akció előnyeiben. A holdankénti javítási költség 15%-át a gazda segélyképpen kapja az államtól. A kölcsön 85%-át pedig 4 percentes utólagos kamattal mellett 10 évi részletben fizetheti vissza.”

Reméli a főispán, hogy még nyolc évig, évről-évre meg tudja szerezni a kormánytól a szikjavításra szükséges összeget, s amellyel, hogy több száz hold jó földdel lesz nagyobb a termő terület, a később törlesztett összegék új felhasználásával állandó folyamata nyilhatik meg a szikesföldek javításának.

A közelebbi feltételeket az előjáróság ismerteti a jelentkezőkkel.

KATOLIKUS AKCIÓ

Készülődjünk!

Sebes szárnyon repül az idő és pár hónap múlva el-érkezünk a váravárt ünnepségekhez, amikor a világ minden tája Budapest felé tekint, hogy onnan lelkesítést, erőt, öntudatot, kitartást merítsen a nehéz, súlyos kereszttekkel tűzdelt földi élet tűrhető átélésére ez egyetlen nagy értékének: halhatatlan lelkének megmentésére.

Ausztrália szigetvilágából, Afrika őserdőiből, Amerika tömördek államából, Kína, Japán és India missziós telepeiről éppugy, mint a vén Európa viaskodó, örökkön marokadó államaiból tiz és tizezrek jönnek a Duna mellékre, hogy hitet tegyenek a világ Megváltó Krisztus mindent meg hódító hatalma és egyesítő Anyaszentegyháza mellett.

Eljönnek és talán elszélednek a magyar tájakon, hogy lássák, milyen nép ez az Ázsiából ideszakadt, Szent Istvántól keresztvízre tartott, Jézust imádó magyar.

Testvérek! Talán egyetlen alkalom századokig, amikor megmutathatjuk és bebizonyíthatjuk a világnak, hogy itt nem pogány, istentagadó, istenkáromló, felforgató, állati sorban és hitetlen elmaradottságban vegetáló pusztuló népfaj teng-leng, hanem életerős, új évezred átélésére hivatott nemes néptörzs, amely a mindennapi életében valósítja meg a keresztény kultúra fel-emelő hatásait, amely a világ legtökéletesebb erkölcsi törvényeit éli át egyéniségében, családjában, amely közéletében a krisztusi szellem és szeretet örökérvényű parancsait valósítja meg.

Az 1938. esztendő a béke, megértés és szeretet éve legyen!

Ha rossz híreket és tapasztalatokat visznek el rólunk és tőlünk a világ 400 milliónyi katolikusainak képviselői, soha le nem moshatjuk nemzetünkről, hazánkról a gyalázatot, amelyet balga nemtörődöttségünkkel, konok hitelenségünkkel, örökös civakodásainkkal, lelki eldurvultságunkkal magunkról kiállítunk.

Ha nemzeti feltámadásról, boldogabb magyar jövőről álmodunk, akkor térjünk észre és *mutassunk egységet* a hitben, *javulást* erkölcsünkben, Krisztushoz térést a bűnbánat megtisztító erejében.

Az önmagára ebredt magyar pedig *készüljön és zarándokoljon* május havában Budapestre Krisztusához! Hadd lássa a világ, hogy nem pusztult el a magyar, hanem él és Isten kegyelméből élni akar véráztatta, szent földjén.

Endrődiek! Mi is ott legyünk! Pár pengőt nem szabad sajnálnunk a szent ügy szolgálatától! Krisztus visszaadja bőven!

Hódolat az Eucharisztianak

Endrőd katolikusai a szentév emlékére maradandó alkotásban óhajtják megörökíteni vallásos áldozatkészségüket. Az endrődi öreg templomot négy színes ablakkal díszítik. — Özv. Uhrin Sándorné sz. Timár Emilia adományából Szent Béla püspök és Árpádházi Boldog Margit-, özv. Timár Józsefné sz. Mészáros Erzsébet áldozatkészségéből Árpádházi Szent Erzsébet nemes alakjait feltüntető művészi színes ablak szépíti templomunkat. A negyedik ablakot: Szent István első magyar király 900 éves emlékére — az Ő és Szent Imre alakjával az endrődi hívek közös adományából állítjuk.

A közel 3000 pengős adomány méltó kifejezője annak, hogy Endrődön még nem halt ki a régi áldozatkész katolikus érület.

A Szent István-ablakra a következők akadoztak: Varju József 30 □, özv. Hunya Mátyásné 20—, Kalmár Imre, Kalmár Károly, Rolk Istvánné, Uhrin Mátyás, Varju J. Imre, D. Timár Mihály, Uhrin Panni (szegény vízholdó) 10—10—, Mária-társulati tagok 6—, Mészáros Terézia, Paulis Istvánné, Véha Vendel, özv. Zlehovszky Pálné, özv. Gyuricza Jánosné 5—5, Timár Elekne 4.50 Szmola Pálné 4—, Pintér Györgyné, Pap Pálné, Pelyva János 3—3, Csik Gergelyné 2.60, özv. Timár Jánosné 2.50, Majoros Terézia 2—, többen perselyben 14.05 pengő. (Folytatjuk.)

Tudnivalók

Minden katolikusnak illik tudnia, hogy

1. A kongresszusi jelvény viselése a katolikus öntudat ábc-je!
2. Hogy a kongresszusra két csoportban mehetnek fel a vidéki felutazók. Az első csoport május 25-től 27-ig, a másik csoport május 28-tól május 30-ig. A filléres különvona-

tokra, amelyek 75%-os kedvezményt adnak csak olyan menettérti jegyet adnak ki, amelyek vagy az egyik, vagy a másik turnusra szólnak.

3. Akik az egész időre mennek Pestre, Tehát május 25-től május 30-ig, azok a rendes vonalon 50%-os kedvezmény mellett utazhatnak fel.

4. Akiknek vasuti igazolványuk, vagy bérletjegyük van, azoknak nem kell „utazási igazolványt“ váltani, azok csak az 1 (egy) pengős tagsági jegyet kötelesek megváltani.

Akiknek másnemű utazási kedvezményük nincs, azok csak akkor kaphatják meg a kedvezményes vasuti jegyet, ha kiváltják és felmutatják az „Utazási igazolványt“. Ára 2 pengő 50 fillér. Ne sajnáljuk ezt a csekélységet, mert a rendezési költségek egy részét ebből kell fedezni!

Mennyi tehát az összes költség: utazási igazolvány 250, a tagsági jegy 1 pengő és a vasuti jegy Gyomától Pestre és vissza 75%-os kedvezménnyel 3 pengő 60, összesen tehát a 10 filléres jelentkezési díjjal 7 pengő 20 fillér.

5. Akiknek rokonaik vagy jóismerőseik vannak Pesten, szállhatnak oda. Akiknek nincs, azoknak napi 1—2 pengős díjért (minőség szerinti) biztosít szállást a rendezőség.

Tehát csekély pénzért olyan csodásan nagyszertű ünnepeken vehet részt mindenki gazdag és munkás egyaránt, hogy ezt sajnálni fukarság és oktalanság volna!

A jelentkezések továbbra is Föföldy Béla káplánnal történnek.

Endrődi népmozgalmi adatok az 1938. évben.

Az endrődi plebánia-templomban házasságot 118 tiszta katolikus és 7 vegyes vallású jegyespár. Más vallású templomban kísérelt meg házasságkötést három endrődi leány, s egy legény.

Született 263 gyermek. 134 fiú és 129 leány. Kereszttség szentségében részesült 131 fiú és 128 leány. A születések szaporodása 45. (Még mindig nincs fele sem az 1914-es születéseknek!)

Elhunyt 116 férfi és 85 nő, összesen 201. A múlt évi szaporodás tehát 63. Tüdővészben elhalt 28, bélhurutban 7. Nagy haladás az előző évekhez képest. Szentségekkel megerősítve állott Örök Birájá elé 135 felnőtt. Szentség nélkül hozzátartozói gondatlanságából 6, hirtelen halál miatt 7 felnőtt testvér.

A husvéti szentgyónást az anya-templomban 5100, a kondorostanyai templomban 950 katolikus végezte. Az évi szentáldozások száma Endrődön 48.800, Kondorostanyán 9054, összesen 57.854 volt.

A Szent Antal-perselyi hozadékából az év folyamán 884 pengő 89 fillért osztottunk ki a szegények és sokgyermekes családok között.

Ájzatosságok. Az Oltáregyesület január 23-án d. u. fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői január 30-án d. e. fél 9 órakor, a Legényegyesületek február 3-án d. u. 5 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga február 5-én d. u. 5 órakor tartja havi ájzatosságát.

Endrődi népesedési adatok

dec. 15-től jan. 15-ig.

Kereszttség szentségében részesültek: Kiszely András földműves, leánya Mária Margit, Wagner György gépész, leánya Margit Olga. Farkas Elemér drótos, leánya Ilona, Galambos Vendel földműves, fia Vendel Lajos. Turcsányi Miklós földműves, leánya Mária Margit. Bula Imre földműves, fia Vince István. Juhász Máté földműves, leánya Margit Piroska. Hajagos István juhász, leánya Ilona. Dávid Mátyás földműves, leánya Irén Eszter. Porupcsánszki Miklós földműves, fia Boldizsár. Lapusnyik András földműves, fia Béla Géza. Timár Mihály tanító, fia Antal Mihály. Majoros Lajos napszámos, leánya Etelka. Farkas György ácssegéd, fia Béla Vendel. Rafael József zenész, fia József. Fülöp Vince földműves, leánya Ilona. Timár László földműves, fia László Béla. Czikkely Elek földműves, fia Elek István.

Házasságot kötöttek az Úr oltára előtt: Timar Janos cipész, rk. és Kurilla Anna rk. Timár Károly munkás rk. és Vaszkó Ilona rk. Hegedűs Vince cseléd rk. és Fülöp Mária rk. Rónai János csendőrörzsmester gör. kath. és Knapcsek Mária rk. Tögyi Imre földműves rk. és Nagy Mária rk. K. Szilágyi Sándor ref. földműves és Hanyecz Ilona rk. Sipos Imre kubikos rk. és Dávid Julianna rk. Balázs Mátyás munkás rk. és Buzza Etelka rk. Balog Péter földműves rk. és Varga Etelka rk. Hanyecz Elek bognár rk. és Véha Veronika rk. Salamon Sándor ács rk. és Látkóczki Cecília rk.

Elhunytak az Urban: Iványi Mátyás 30 éves, tüdőgümőkór. Csikós Mihályné Kajla Teréz 39 éves szervi szivbaj. Hornok Lajosné Porupcsánszki Etelka 53 éves, szivbillentyű elégtelenség. Varju Irén 4 éves, agyhártyagyulladás. özv. Gyurica Istvánné Timár Etelka 47 éves, véres-agyaguta. Korcsmáros György 76 éves, szervi szivbaj. Csáky Béla 73 éves, szervi szivbaj. Ugrin Gabriella 13 napos, bélhurut. özv. Raduska Mihályné Hornok Mária 72 éves, szivizom el-fajulás. Gácsi Imréné Hangya Erzsébet 27 éves, tüdőgümőkór. Fülöp Mátyás 82 éves, agykori gyengeség. Rafael Béláné Suki Irma 38 éves, veselőb. Kovács Erzsébet 2 hónapos vastagbélhurut. Turcsányi Mária 6 napos, veleszületett gyengeség Timár Erzsébet 4 hetes hörghurut. Varga István 35 éves tüdőgümőkór. Czikkely Dániel 52 éves, tüdőgümőkór. özv. Hanyecz Jánosné Hunya Mária 73 éves, érelmeszesedés, agyvérzés. Timár Antal Mihály 2 napos, veleszületett gyengeség. Farkas Imre 75 éves, agykori gyengeség. Timár István 92 éves agykori gyengeség. özv. Szakalos Istvánné Gácsi Borbála 89 éves, agykori gyengeség. Vinkovics Antal 62 éves, agyszélhűdés.

Eljegyzések. Knap Pál földműves Lapatinszki Elenórával. Alt Imre munkás Forgács Máriával. Gubuznai István földműves Mészáros Ilonával, Bálint Lajos takács Dávid Eszterrel. Ötvös Mihály zenész Farkas Máriával Majoros János nyug. csendőrörmester Hegedűs Nesztével. Timár Miklós fodrászmester Timár Eszterrel.

Külterületi istentiszteletek. Január 23-án, február 2-án és 13-án az Öregkerti kápolna iskolában, — január 30-án a csejti, január 13-án a tanítóföldi iskolákban mutatunk be szentmiséket mindenütt 9 órai kezdettel.

Mi az a jobboldali politika

Nemcsak nálunk, de más országokban is két csoportra oszlanak a különféle politikai pártok és frakciók: jobb-és baloldali csoportra.

Nálunk az előbbiekhöz tartoznak a Nemzeti Egység, a Keresztény Gazdasági-, a Kisgazda-párt, a Keresztény szocialisták és a nyilas, illetve kaszásokeresztések.

A baloldalhoz tartoznak a liberálisok, a demokraták, a radikálisok, a szocialisták és kommunisták.

A **liberális-kapitalista-demokrata** frakciók közel száz esztendeig uralták a világot a gazdasági erők szabad érvényesítése alapján. Eredmény: a csekélyebb számu nagytőkés minden földi jót és örömet élvező csoportjával szemben a gazdasági versenyben letört kisemberek és proletárok százmillió nyomorgótömegei.

A **radikális-pártok** a liberálisizmus gyökeréből nőttek ki. Ujjításokkal, reformokkal jönnek, de ezek nemcsak az anyagiakban, hanem a keresztény hit és erkölcsi törvények felforgatását is célozzák.

A két iker-testvér, (szociáldemokrácia és kommunizmus) a mai társadalom legnehezebb sorsát szenvedő munkástömegeken kíván segíteni. — Nem a társadalmi rend megformálásával és javításával, hanem annak teljes, még forradalmi uton való felforgatásával. A kapitálisták tőkeuralma ellen a magántulajdon megsemmisítését akarják. Mindent a szociális állam vagy a közösség tulajdonába akarnak „eltulajdonítani.” Az egyén dolgozhat, munkájáért megkapja a napi szükségletét, de házat, földet, vagyont nem szerezhethet. És mert a mai társadalmi rend alapjául az isteni tekintélyt és keresztény erkölcsi törvényeket vélik, hadat üzennek Istennek, vallásnak, a keresztény erkölcsi alapokon nyugvó házasságnak és családnak egyaránt. Eredmény: milliók legyilkolása, a művészet és tudomány százados kincseinek megsemmisítése, a vezetők diktatórikus, boldog élete, a nép-milliók állatias nyomora, az erkölcsök elfajulása, az ifju nemzedék teljes megromlása.

A jobboldali politikai pártok szintén két részre oszlanak. A szélső-jobboldaliak (**nyilas-kaszás és horogkeresztsek**) az egyéni jog és szabadság mellőzésével diktatórikus központi hatalom létesítésére törek-szenek. Kiméletlen harcot hirdetnek a tőke idegen faju birtokosai ellen, de megtámadják a kereszténységet és annak isteni Alapítóját: Krisztust is, mert ez törvényeivel tiltja az erőszak durva elfajulását, s amikor társadalmi igazságot hirdet és követel, a felebaráti szeretet törvényével akarja áthidalni a társadalmi ellentéteket.

A haladó **jobboldali pártok** szilárdan ragaszkodnak az évezredek nemzeti alaphoz és a keresztény erkölcsök érvényesüléséhez politikában, gazdasági életben, kulturában, szociális gondolkodásban egyaránt. A nemzet életének fenntartása céljából a nép minden hasznos és munkás fiának közremunkálását és egyesülését kívánják a belső rend és egyensúly biztosítása érdekében.

Darányi Kálmán miniszterelnök a következőkben adja meg a **jobboldali politika** ismérveit.

„Minden elhatározásunkban és cselekedetünkben a közös nemzeti célok és érdekek: **a magyarság egyetemes érdekei vezérelnek.**

Jobboldali politikánk az egyesek

tultengő gazdasági erejével szemben meg akarja védeni a széles néprétegeket. Meg akarjuk védeni a tömegeket olyan **szociális politikával**, amely a polgári terhek kötelességek és jogok egyensúlyát biztosítja. **Egészségesebb vagyon és jövedelmi elosztást kívánunk**, akár állami intézkedések és eszközök alkalmazásával is.

Meg akarjuk szüntetni a gazdasági erőknél azt az egyenlőtlen harcát, amely mellett az erők még erősebbekké, a gyengék még gyengébbekké válnak. Ehhez képest a kultúra áldásainak mentől nagyobb részeseivé akarjuk tenni a nép egyszerű fiát, fel akarjuk vértetni őt a tudás hatalmas fegyverével a nemzeti létért való nagy küzdelemben.

Ez a jobboldali politika a gazdasági és a szociális segítséget és gondoskodást állami feladattá teszi, mert **az államélet minden megnyilvánulásának központjába keresztény magyar nép érdekeit és szempontjait helyezi.**

A hosszú évszázadok alatt kifejlődött önkormányzati szellem mindig egyesíteni tudta a hagyományok tiszteletét a haladás gondolatával, ez kívánja a **titkos választás bevezetését is**, amely nem a társadalmi rend felforgatására irányuló törekvéseknek akar nyitni, hanem amely a nemzetet alkotó nép részére biztosítja az alkotmányos jogoknak a nemzet érdekét szolgáló gyakorlatát.

Az önellátási törekvések által diktált igen szűk lehetőségek korlátai között az állam kénytelen szabályozni és sok részben előírni magát a termelést is. **Állami befolyással kell irányítani az értékesítést és gyakran szabályozni az árakat.** Ezt nem kifogásolhatják a baloldali irányzatok, mert ezek legszélsősége-sebb frakciói (a szociáldemokrácia és kommunizmus) magát az államot teszik meg a termelő eszközök tulajdonosává és olyanfoku állami beavatkozást és szabályozást irnak elő, amiről a jobboldali politika álmodni sem akar.

A **tőke** a gazdasági, sőt a nemzeti élet igen fontos tényezője. A tőkeképződés legfontosabb módja a **takarékbeszedés** gyűjtés, amely a kistőkét a hitelszervezetek csatornáin át juttatja a nemzeti gazdálkodás érhálózatába. Betétképződés nélkül nincs hitel, hitel nélkül pedig nincs megfelelő kereskedelmi és gazdasági élet.

Joggal követelheti azonban a kormány és a nemzet, hogy a hitelszervezet a gondjaira és kezelésére bízott tőkeállományt valóban a **nemzeti termelés** szolgálatába állítsa és ebbeni ténykedésében ne helyezkedjék kizárólag a rideg üzleti alapra.

Ugyanezt a mértéket állítja fel a jobboldali politika a nagy tőkével rendelkező **magyar gyáriparral** szemben is.

Joggal várhatja el az orszád dolgozó népe, hogy a gyáripari tőke a munkások és alkalmazottak szociális szükségleteit kielégítse és tekintettel legyen a **fogyasztó réteg érdekeire is.**

A jobboldali helyes gazdasági politika az önálló kisgazdaságok növelését, munkaalkalmak teremtését, a munkafeltételek javítását, a termelés minőségi és mennyiségi fokozásával a termelő és dolgozó néprétegek bevételeinek emelését kívánja.

Ugyanezért szem előtt tartja a

közterhek arányos és igazságos megosztását az alsó néprétegek terheinek könnyítése érdekében.

A szociális igazság kívánja, hogy az öregkori ellátás biztosítását ne csak az ipari, hanem a mezőgazdasági munkásságnak is biztosítsuk.

Emberséges munkabér, a jövőről való gondoskodás, egészséges lakás, megfelelő étkezés, tanítás, beteg-gondozás biztosítása, öregkori ellátás a valódi keresztény nemzeti politika és jövődélem.

Az állami közmunkák fokozása, a telepítés, a fásítás, az öntözés, az utépités, az ifjuság elhelyezéséről való gondoskodás mind a magyar jövő megalapozását szolgálja.

Ez a kormány és Nemzeti Egység jobboldali politikája.

A magyar nép bölcs megfontolás után láthatja, hogy életszükségletének minden inozzanatjára kiterjed Darányi Kálmán reális, minden szél-sőségtől és fölösleges demagógiától mentes, valóban a nép egyetemes érdekét szolgáló jobboldali politikája. Adja Isten, hogy csonka hazánk és szegény népünk javára meg is valósíthassa nagyszerű programját!

Stefán Béla.

EGYESÜLETI - ÉLET

Az Eucharisztikus **Női-Liga** január 23-án, vasárnap este 7 órakor „tea-estélyt” rendez. Az est jövedelmét a Zöldkereszt segélyakciójára fordítják.

A **Vöröskereszt Egylet** endrődi fiókja január 6-án tartotta évi rendes közgyűlését Csernus Mihály apátplebános elnökletével. Megnyitó beszédében elnök meleg szavakkal emlékezett meg a fiókegylet két lelkes vezetőtagjának: özv. Vörös Ferencné és Bencze Sándor elhunytáról. Erdemeiket jegyzőkönyvben örökíti meg a közgyűlés. Jelenlést tett továbbá elnök a tudó-beteg szegények és a sokgyermekes szegény családok segélyezéséről, amelynek további folytatását határozta el a közgyűlés.

A titkári és pénztárosi jelentéseket, valamint a jövő évi költségvetést egyhangulag fogadták el.

Közgyűlés elhatározta még, hogy a szokásos **Vörös-kereszt estélyt** az idén is, **február 16-án** megrendezi a szegény tudóbeteggyámolítására. Az estély rendezésére vitéz Baranyai István és neje vezetésével bizottságot küldött ki a közgyűlés. A nagyszerűen összeállított gazdag műsor nagy élvezetet ígér a bizonyára szép számu közönségnek.

Az Endrődi Katolikus Népszövetségi Kisgazda Kör

Január hó 9-én tartotta évi rendes közgyűlését. Apátplebános elnöki megnyitóját a pénztáros terjeszti elő jelentését, amelyből kitűnik, hogy a kör anyagilag igen szépen megerősödött, ami elsősorban a tisztikarnak az érdeme. Elnök bejelenti, hogy Varju J. Imre a kör világi elnöke betegsége miatt nem vállalhatja tovább a kör vezetését. Elévülhetetlen érdemei elismerésül örökös disztaggá választották. A jövő évi költségvetés tárgyalása után a Kör új vezetőjét választotta meg a közgyűlés. Világi elnök: Kalmár

Károly. Jegyző: Kovács Mátyás. Háznagy: Kiszely Imre. Gondnok: Varju Ferenc. Pénztáros: Hunya Antal. Ellenőr: Kajla István. Könyvtáros: Fehérváry Ferenc. Ügyész: dr. Tóth István. Számvizsgáló bizottsági tagok: Orbán József, Uhrin Mátyás és Uhrin Vendel. A választmány tagjai: Kalmár Vince, Alapy Andor, Vaszkó Pál, Varju Elek, Kalmár Imre, Gellai Imre, Vaszkó Mátyás, D. Timár Mihály, dr. Cseh József, Gellai Miklós, Hunya A. István, vitéz D. Timár Lajos, Varga Mátyás, Dinya Imre, Gellai István, Hunya E. Mátyás. Pótagok: Szabó István, Papp János, Uhrin Gáspár, Uhrin Lajos, Csuvar András, Szabó Vince, Gyuricza Béla, Timár János.

Elhatározta a közgyűlés Vaszkó Pál indítványára, hogy rádiót szereltet fel helyiségében.

Január 19-én rendezte a Kör szokásos évi vacsoráját. A Népház nagytermét hatalmas közönség töltötte meg. A kitűnő nyul- és bárány pörkölt ugyancsak izlett a vidám hangulatu magyaroknak.

Az Endrődi római katolikus Polgári Társulat

1938. január hó 1-én tartott tisztújító közgyűlésén a következő tisztikart választotta: Elnök: Kmeállr Frigyes. Alelnök: Gellai József. Pénztáros: Liziczai József. Gazda: Timár Elek. Ellenőr: Venczák János. Könyvtáros: Bula János. Választmány: Alt Pál, Czikkely János, Gellai P. Mihály, Hanyecz Pál, Czmarkó György, Véha Imre. Az új elnökség nagy ambícióval fogott hozzá az utóbbi években lecsökkent taglétszám emeléséhez, s mint halljuk, a munka sikerrel folyik.

Az Endrődi Egységes Munkás-Otthon

1938. évi január hó 9-i évi közgyűlésen megválasztott tisztikarának névjegyzéke: Elnök: Hornok István. Alelnök: Fagyas Imre. Pénztáros: Csik Mihály. Gazda: Tóth András. Jegyző: Szalóki Antal. Könyvtáros: Nagy Imre, Ellenőrök: Huszár János és ifj. Német János. Számvizsgáló bizottság: Lipták Lajos, Bukva Pál, Gyuricza Imre. Vigalmi bizottság elnöke: Huszár János. Választmányi bizottság tagjai: Salámon Mihály, Orbók József, Kardos Elek, Gonda István, Balázs István, Német János, Kovács Mihály, Gonda Gergely, Gonda Elek, D. Timár Mátyás, Timár Vilmos, Timár Lajos.

A pénztárosi és számvizsgáló bizottság jelentése a Kör erőteljes anyagi fejlődéséről számol be. A rádió pedig nemcsak a tagokat, hanem szép számban másokat is vonz a heti kulturelőadások hallgatására. Elhatározta közgyűlés, hogy „munkáshelyező irodát” szervez és erre sürgősen felhívja a nagyobb munkaadók figyelmét. Elhatározták az Otthon könyvtárának a fejlesztését is. Az ifju munkás-gárda pedig az Otthon nagytermében január végén műsoros, táncal egybekötött estélyt rendez.

Az Endrődi Testedzők Köre

január hó 6-án tartotta tisztújító közgyűlését. Tisztikar: Elnök: Harsányi László. Ügyvezető elnök: Walthier György. Alelnök: dr. Csókási Béla. Titkár: Kovács József. Jegyző: Domokos Lajos. Pénztáros: Bukovi Benő. Intéző: Gyuricza Imre. Ellenőrök: Hoffmann Ferenc, Puskás László, Timár Imre, Alt László. Választmányi bizottsági tagok: Földi Béla, Csuvar József, Fehérvári Ferenc, Paróczai Péter, Barányi András, Giricz Imre, Timár Miklós, Varju Béla, Kovács Sándor, vitéz Baranyai István, Spielberger József, Kovács Mátyás, Paróczai Gergely, Hirschl Mihály. Főrendező: ifj. Kiszely Ferenc. Pályagondnok: Takács Lajos.

Az ETK az őszi szezonban a II. osztályu bajnokságban a 2. helyen végzett.

Január 21-én több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása mellett Harsányi László főjegyző ismertette Endrőd társadalmi egyesületeinek és szervezeteinek közös kérelmét, hogy képviselőtestület adjon engedélyt a vármegye Főispánjának, Alispánjának, s a község Apátplebánosának megfeszített képe elhelyezésére a község tanácstermében. A szikesterületek javítására utalt kölcsönök, a szegény munkások nagyarányú segítése és állami munkakalmakhoz juttatása körül dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispánnak elérhetetlen érdemei vannak. Hasonlóan hálaival gondol Endrőd népe dr. vitéz Márku Barna alispánra is, aki az egészség-ház létesítéséhez nagyobb vármegyei segély nyújtásával, s a mező-turi: kondorosi ut építéséhez nagy jelentőségű közegészségügyi és közgazdasági előnyököt biztosított falunknak. Figyelmes szeretetük kifejezését óhajtják nyilvánítani a társadalmi egyesületek Csernus Mihály apátplebános iránt is, aki a háború után fejlődésnek indult Endrőd ügyeinek előbbrevitelében önzetlenül mindig elől jár és a tanyai iskolák egész sorozatának megvalósításával lehetővé tette, hogy minden tanköteles közel kaphassa iskoláját. A képviselőtestület készséggel járult hozzá a kérelemhez, s a maga részéről, is kiveszi részét a falu népének ünnepléséből.

Kukoricavetőmag kiosztás.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium Növénytermelési Hivatala f. év tavaszán nagyobb mennyiségű kukorica vetőmagot fog — részint nagygazdaságok, részint kisgazdák között — kiosztani, a gazdák előtt már általánosan ismert buzavetőmag akció mintájára. Az igénylők a kukorica budapesti tőzsdei alapárát kötelesek megfizetni, míg a q-kénti 3 P-s vetőmag felárat és a vasúti szállítási költséget az akció viseli. A vasúti költséget a gazdáknak kell kifizetniük és azt a hivatal a fuvarlevél ellenében megtéríti.

A kisgazdáknak az igénylést lehetőleg a községi előljárási útján a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséghez kell bejelenteniük.

A nagyobb gazdáknak — kik kukorica vetőmag szaporítására vállalkoznak — amíg a készlet tart, eredeti nemesített vetőmagot utal ki a

hivatal a budapesti tőzsdei ár és a hivatal által fizetett q-ként 6 P felárnak a fele, vagyis 3 P fizetése ellenében. A vasúti szállítási költséget a hivatal az akció terhére vállalja és a gazdaságoknak, melyek a szállítási költségeket előlegezni tartoznak, az eredeti fuvarlevél be- küldése ellenében megtéríti.

Az akció keretében a hivatal körzetbeosztás szerint „F” kompolti lófogú, Lovászpatonai lófogú, Paduai fehér és Putyi kukoricafajtákat fog kiadni. Ezeket felül kipróbálásra kerül az u. n. heterosis kukorica, amely az eddigi kísérletek szerint a lófogúaknál is többet terem.

Részletesebb felvilágosítást a m. kir. Növénytermelési Hivatal és a vármegyei gazdasági felügyelőségek adnak.

Házavató ünnepélyét tartja február 6-án az „Endrődi Földművelő-Egylet.” Az elnökség meghívta az ünnepségre a vármegye Fő- és Alispánját, akik készséggel tettek ígéretet az ünnepségen való megjelenésre. Az új körhelyiség megáldása említett napon déli 1/2 12 órakor történik.

A KÉPVESELŐTESTÜLET mult év december hó 21-én tartotta 1937 évben utolsó rendkívüli közgyűlését. Ezen a közgyűlésen az idők folyamán betelt és nehezen megközelíthető **dögtemető** kérdését rendezte olyképen, hogy hullavermek létesítését határozta el, abból a célból pedig, hogy a dögtemetőbe a legesőbb idő esetén is közlekedni lehessen, elhatározta, hogy a ló-vásárteret kicseréli a kirakodó vásártérrel, illetve ezeket a vásárokat kölcsönösen áthelyezi és ut céljára Rojik Imrétől megfelelő területet vásárol. Az **egészségvédő-ház** felállítása folytán a **megfigyelőház** hivatását veszti, mert a megfigyelést a jövőben a **járványkórház** helyiségeiben fogják ellátni s így a megfigyelőház eladásra kerül. Elrendelte a hadiözegek és árvák segély-alapjának 674 pengőt kitevő kamatainak kiosztását. Elfogadta azt a megállapodást, mellyel Homoki Józsefet a töie uccszabályozás címén elvett területért kártalanította. A Pogány és községsori iskolák, valamint a Grósz Zoltán féle faterlep mellett kutakat vízemelőkészülékekkel rendelte ellátni, javítás alá kerül a Sugár uccai és az Arpad uccai Norton kut.

A **Körös hajózása** ügyében a kiküldött bizottság jelentését és az előljárási memorandumát, melyben kikötők építését a gabonarakar felállítását kéri meg a Földművelésügyi Minisztériumtól, elfogadta és jóváhagyta s utasította az előljárási utat, hogy a küldöttség mielőbb járjon el ebben a fontos ügyben illetékes helyeken. A kataszteri birtokivék egyeztetésére 100 pengőt megszavazott. Elvileg kimondotta, hogy a szegényellátás érdekében szociális gondozó nővért fog alkalmazni. Tüköry Józsefet a község kötelékébe felvette. Jóváhagyta két újabb tenyészbika és három tenyészkan vásárlását, a révzugi községi földeknek haszonbérbeadását. Január 8-án tisztújító széklet tartott a képviselőtestület, melyen a Makai József nyugdíjazásával megüresedett irodatiszti állásra 33 szavazattal ifj. Dinya Vilmos helyettes irodatisztet választotta meg. Az új községi tisztviselőnek kívánjuk, hogy Endrőd község érdekében sokat és hasznosat dolgozzon s ebben őt az Isten kegyelme segítse.

Horthy Miklós kormányzó a közeli hetekben Lengyelország elnökének vendége lesz. Elkiséri útjára Kánya Kálmán külügyminiszter is. A lengyelek nagy örömmel várják a magyar államfőt.

Főispánunk újabb ruha és fonásra alkalmas fehér fonál adománya érkezett a községhez. A ruha adományt a Szegényügyi Bizottság osztja szét. — A fonalat a fonás-szonyok úgy kapják, hogy a feldolgozott készanyagot két harmadát vissza kell szolgáltatni, egyharmada pedig a feldolgozóé lesz. — Jelentkezni lehet Orbók Józsefné és Tóth Józsefné tanítónőknél.

Már most felhívjuk a Jézus Szíve Szövetség tagjait, hogy a nagyobb első napjaiban három napos lelkigyakorlatot tart a tagok részére egy Jézus-társasági atya. Részletes időpontot és napirendet a jövő számunkban közlünk.

A belterületi tempiómba jönni nem tudó öregeket és betegeket, január 31-én, a külterületeket február 1-én látjuk el szentségekkel. Jelentendők a sekrestyében.

Február 2-án rendes időben tartjuk az ünnepi istentiszteleteket.

Február 3-án reggel fél 8 órakor szolgáltatjuk ki „Szent Balázs püspök áldását.”

Közművelődési előadások. A Kat. Legényegylet polyákhalmi és öregkerti csoportja 1938 január 6-án és 9-én jól sikerült előadást rendezett. A polyákhalmiak kísérő számul Deli Lajos „Egy fertály föld” című vidám tanulságos háromfelvonásos tanyai történetét adták elő sok elevevességgel, vidám humorral és ambiciózus játékkal. A szindarabot Szabó Elek rk. tanító irányításával Szujó Miklós legényegyleti elnök rendezte, ügyesen és ötletesen.

Az Öregkerti Gárdonyinak „A bor” című népszínművét adták elő. Az alapos betanulás és sok igyekezet Paróczai Gergely rk. tanító és a legényegylet tisztikarának érdeme.

A Nemzeti Egység vármegyei láborozása.

Ünnepnapja volt január 16-a Gyula városának. Ősi falai között ödvözölte a kormány képviselőjében **Marschall Ferenc** földművelésügyi államtitkár, **Szinnyei-Merse Jenő** képviselőt, a Nemzeti Egység országos társelnökét, a vármegye összes Nemzeti Egységhez tartozó képviselőit, a Nemzeti Egység központi titkárait, s a vármegye valamennyi Nemzeti Egység szervezetének vezetőit.

Endrődről Kalmár Imre elnök és Klinghammer László főtitkár vezetésével 15-en jelentek meg.

Reggel fél kilenc órakor dr. vitéz **Ricsóy-Uhlarik Béla** főispán vezetésével szentmisét hallgattak a megjelent előkelőségek, majd átvonultak a Katolikus Polgári-Kör nagytermébe, ahol főispánunk megnyitotta a vármegyei választmányi gyűlést. A felmerült közérdekű ügyek és helyi szervezkedések alapos megbeszélése képezte a gyűlés programját, amelyhez a vármegyei szervezetek veze-

tőin kívül a képviselők is hozzá szóltak.

Délelőtt tizenegy órakor kezdődött a vármegyei nagygyűlés a Gömdöcs-népkerti pavillon nagytermében, mely szűknek bizonyult a több ezer hallgató befogadására.

A Nemzeti Egység hódító erejét és hatalmas fejlődését mutatja azon jelenség, hogy amikor a gyűlést megnyitó gyulai szervezet elnöke: **Schneider Mátyás** üdvözölte a megjelent előkelőséget, különösen **Marschall államtitkár** és **Uhlarik főispán** nevének említésekor percekig tartó viharos éljenzés és tapsorkánnal köszöntötte őket a nagygyűlés óriási tömege.

Pongrácz Jenő gróf gyulai és dr. **Bud János** ny. miniszter, a csabaiak képviselője tartottak rendkívül nívós, a kormányzat irányelveit és tevékenységét kimerítően ismertető beszédeket a hallgató közönség éber és állandóan fokozódó figyelme mellett.

A nagy éljenzéssel fogadott beszédek után s magyar agrár-politika egyik kiváló vezéregyénisége:

Marschall Ferenc államtitkár tartott mindenkit lebilincselő, állandó helyesléssel kísért magas színvonalu beszédet.

„Egy párt fontosságát az dönti el, mondotta beszédében Marschall, hogy **mennyire tudja programjában a nemzet érdekeit megvalósítani.** A **Nemzeti Egység** nemcsak pártot akar szervezni, hanem a **nemzetet akarja megszervezni**, mert nem a nemzet van a pártért, hanem a párt a nemzetért.”

A nemzetszervezés nagy munkájában találkozunk **közömbös** emberekkel, akiknek fontosabb egy disznótoron való megjelenés, mint gyermekei jövőjével és nemzete ügyeivel való törődés.

A másik **a színtelenek** csoportja. Ezeknek csak a kabátjuk, meg a kalapjuk van ott, ahol megjelennek és legfontosabb számukra, hogy nevük a megjelentek között az újságban szerepeljen. **Van egy másik csoport**, amelynek tagjai nagyon is **színesek**: vagy vörösek, vagy zöldek, vagy fehérek, nekünk azonban se piros, se fehér, se zöld internacionálé nem kell, hanem igenis kell piros-fehér-zöld magyar nacionalizmus. Nekünk ezerszázalékosan magyaroknak kell lennünk: külföldön még a szocialisták is elfordultak a nemzetköziségtől. Egy további típus a **konjunkturalisták** csoportja, akik saját érdekeik és üzleti előnyök biztosítását várják a szervezkedésektől. Nekünk azonban nem a profit, hanem a teljes testvéri és hazaszeretet cementjével kell kikövezni a nemzet boldogulásának útját. Ezer-százalékosan magyaroknak kell lennünk. Ezer éve él ezen az alapon a magyar és csak úgy remélhetünk újabb ezer évet, ha történelmi eredményeink útján megmaradunk. Sokan ajánlanak nemzetmentő recepteket; ezek nem mind őszinték, de **vannak olyanok is, akik nyíltan bevallják,**

hogy az uralmat akarják átvenni. Ebben az európai hangzavarban mégis azt látja, hogy tisztán emelkedik ki a tanítás, hogy a nemzet számára egyetlen biztos lehetőség, ha az ősi alapra áll vissza, ha igazán keresztény és magyar. *Magyarnak lenni annyit jelent*, mint sorsközösséget vállalni ezzel a nemzettel, felelősséget vállalni minden ténykedésünkért. *Kereszténynek lenni annyit jelent*, mint a magyar gazdasági, társadalmi és politikai életben az evangélium tanítását gyakorlatilag megvalósítani. (Nagy taps.)

A jó szociálpolitika, a nemzeti alapon haladó, szociális tartalommal telített népies agrárpolitika. Ezen a téren már történt egy és más. A nemzeti lét, vagy nemlét kérdése ennek a politikának a megvalósítása. Nem lehet feltámadásról beszélni akkor, amikor a buza mázsája 7 pengő, a tengeri 2.50 és a sertés kilója 50 fillér. Nem lehet a gazdasági helyzet kialakulását a kereslet és a kínálatra bízni, mert ez azt jelentené, hogy a kormány a szervezett keresletnek szolgáltatná ki a szervezetlen kínálatot. Önálló agrárpolitikát kell folytatni, hogy megmentsük a gazdát. Ez munkásérdek is, mert csak az anyagilag erős gazda tud megfelelő alkalmazást és jövedelmet biztosítani mezőgazdasági munkásoknak. Tehát a 20 pengős buzában nemcsak pénzügyi, hanem szociális gondolat is van.

Magyarország kormányzójának elhatározásából megindult az Alföld öntözésének munkálata és éppen ebben a vármegyében indult meg ez a munka, mely hivatva van az Alföld képét teljesen megváltoztatni.

Az utolsó hét legnagyobb jelentőségű eseménye, hogy a miniszterelnök benyújtotta a *mezőgazdasági munkásság biztosításáról szóló törvényjavaslatot*. Óriási érdeke az országnak, hogy a mezőgazdasági munkásság 25—30 évi kemény munka után ne legyen kénytelen koldusbotot a kezébe venni, vagy ne szaporítsa a községek szegényalapjának terhét. Az első magyar és keresztény feladat volt, hogy ez megvalósuljon.

Nem lehet kockáztatni a magyar jövőt. A vasárnapi szónoklatokból elég volt. Intézményesen meg kell oldani, hogy minden szegény embernek jusson egy darab kenyér. Ez az igazi nemzeti, igazi magyar és igazi keresztény politika. A nemzeti célok megvalósítása csak a legteljesebb nemzeti összefogás útján érhető el. Nem épül fel soha a ház, ha mindenki más irányba hordja a téglát, mi pedig házat akarunk építeni, hogy az ne trianoni viskó, hanem az ezeréves határok közé visszakivánczó erős ország legyen. A mozdonyon csak egy vezető akarata és irányítása érvényesül. Célunk az, hogy a magyar mozdony ne álljon meg Baján, hanem menjen Ujvidékig, ne álljon meg Sátoraljaújhelyen, hanem menjen Kassáig, ne álljon meg Gyulán, hanem menjen

Kolozsvárig, Brassóig, hogy ne 9 millió trianoni rabszolga tengődjön a szűk határok között, hanem legyen 20 millió független magyar.

Óriási tapsvihár követte az államtitkár mindenkit megrázó beszédét.

Ezután dr. Tóth Pál tartotta meg beszédét, melynek elején rámutatott arra, hogy az a boldog ország, melyben nem tulsok a gazdag ember, de nem tulsok a szegényember. Mi ilyen országot akarunk.

A szegénykérdést nem lehet jótékonykodással megoldani. Az államnak meg kell látni minden polgári otthon és nyugodt életet kell biztosítani. Szeressük egymást bármilyen legyen a ruhánk. Aki jobban szereti a hazát, mutasson példát a többieknek.

Schneider Mátyás elnök zárószavaiban megköszöni a felszólalóknak nagyérdemű beszédeit, a hallgatóság figyelmét és az ülést bezárja. A közönség a Himnusz eléneklése után lelkes hangulatban oszlott szét a mindvégig lebilincselő gyűlésről.

A nagygyűlést követően, az Egyesült Katolikus és Polgári Körben 200 terítékes bankett volt, melynek ünnepi hangulatát dr. vitéz *Ricsóy-Uhlarik Béla* főispán felszólalása csak emelte, amikor rövid, nemesveretű beszédében a kormányzót elítélte. Utána dr. Tóth Pál mondott beszédét. Különös öröme szolgál, hogy eljött közénk a földművelésügyi minisztérium vezetője, Marschall Ferenc államtitkár, akiben a legnagyobb érték szép lelke, ez a szép lélek viszi előre munkájában és bizonyos, hogy diadalra jut. Bár nem az a rangja és címe, amely végzett munkája után megilletné. A munka orozslánrésze az övé, legyen a dicsőség is övé. Az egész békésmegyei Nemzeti Egység szervezet nevében kinánja, hogy Isten adjon neki áldást és erőt a további munkához.

Marschall Ferenc államtitkár felszólalásában reflektált dr. Tóth Pál ama szavaira, melyekkel alludált az ő rangjára. Ebben régi barátság megnyilvánulását látja. *Egy címnek és rangnak van birtokában, melyet nem ajándékozott senki, melyre legbüszkébb és ez a magyar földnek alázatos szolgálata.* Ezért nem jár diszruha, sem csillogó csillag, de szív kell hozzá, mely összedobbanjon a magyar föld lelkével, amely a magyar hazát és a magyar jövőt jelenti. Üzletben, műhelyben, katedrán, oltár előtt, bármilyen szerszám legyen a kezünkben, éreznünk kell, hogy Magyarországon agrárföldön vagyunk. Aki ezt nem érzi, megtagadja önmagát, mert *az ország boldogulásával van összekötve.* Husz évvel ezelőtt sokan fogadkoztak, hogy a jó Isten csak egyszer segítse ki a magyar nemzetet akkori helyzetéből, majd megmutatják, hogy kell összetartani. Sajnos, sokan elfelejtették akkori ígéretüket. Nem lehet oly kicsi darab kenyérünk, hogy azt meg ne tudnánk osztani. Ezt a gondolatot szeretné belevinni a köztudatba. Itt nagy mulasztások vannak. Ne legyünk egymástól el-

ragadtatva, ha mi nem becsüljük meg egymást, nem becsül meg más bennünket.

Hosszantartó nagy taps követte az államtitkár felszólalását.

Majd Bud János ny. miniszter, Csizmadia András és Szinyei-Merse Jenő képviselők, Csomós János földmunkás és mások mondottak lelkes, hangulatos köszöntőket.

Végül dr. vitéz *Ricsóy-Uhlarik Béla* főispán mondott köszönetet az ismételt felhangzó üdvözlő szavakért. Érti és tudatában van, hogy működésének sikere a vármegye népének megértő támogatásától függ. Azt kéri, hogy amily odaadással és szeretettel dolgozik ő a vármegyéért, olyan mértékben támogassák a jövőben is. Poharát Békésvármegye közönségére üritette.

Az ebéden résztvevők még sokáig együtt maradtak tárgyalva a nagyszerűen sikerült ünnepség felemelő eseményeit.

Az endrői küldöttség tagjai különleges megtiszteltetésben részesültek: a főispán vendégei voltak.

Ugari Máté kigazda levele „kül-komájához“ Balai Zsigához.

Drága egykomám, Zsiga!

Nem is gondoltam édes egykomám, Zsiga, hogy ott künn a ballai legelőkön is olyan szép hosszú levelet tudjanak farigcsálni, mint a Te kacskaringós irásod. Megtudta azt a Valkér igazgató, azt elkérte, had olvassák mások is, ezért közölte a lapjában. Ugy gondolom, hogy nem veszed rossznéven a publikálást?

Már hetek óta készülök, hogy válaszoljak leveledre és megbeszélésünk szerint tájékoztassalak a község belpolitikai életéről, de ismered oldalbordám erkölcsös erélyességét, szokása szerint most sem ismert sem irgalmat, sem kegyelmet, hanem furtonfurt ellátott tennivelőkkel. Most odaát Lajos sógoréknál beszéltek meg a falu ügyeit, így hát nyugton vagyok és bele is fogok a nagy mesterségbe.

Azt se tudom, hogy melyikkel kezdjem. Hát folytassuk, ott, ahol te elhagytad. Ami erányos és jótestű főfő-pártfogónk, a Kasnya képviselő urunk nem mutatta magát azóta, hogy meghallgattuk szavallatját. No de nem is csudálom. Szegény ember, még a karácsonyi ünnepeket is szörnyű nagy munkában tölthette, mert hogy együtt csinálta Darányival a titkos választói jogot. Mikor aztán Darányi elment „nyaralni“ a Hómannel, hát bizony csak reá maradt a sok tennivaló. De el is készült vele. Ugy-e, hogy igazat mondt, csakugyan beteresztette újév előtt Darányi a választói javaslatot? Bizony nem könnyű munka az a képviselői állás. Különösen, ha olyan odaadással töltik be, mint a mi követünk. Szegény ő is úgy van, amikor le kell jönnie a kerületbe, mint az egyszeri pap, aki akasztófa alá kísért a halálraítelt betyárt. Rettentő melegen süttött a nap. A Tisztelendő ur ugyancsak izzadt és törölgötte a homlokát. A betyár, aki megszokta az időjárást, oda se nézett. Egyszer csak azt megkérdezte a lelkiatyát: Ugyan mitől izzad annyira Főúr, hisz az én nyakamra készítik a kötelet, nem a magáéra! Könnyű neked, válaszolta a Páter.

Te ott maradsz, de nekem ebben a szörnyű hőségben még vissza is kell jönni. — Lenn a panaszokat hallgatni, fönn dolgozni, nagy munka ám.

De most hamarosan várjuk. Rögtön értesítelek Pál bácsival, mihelyt megírja. Nagy dolog készül ugyanis a faluban. Képet csináltatnak a főespánról, az alispány urról, meg a főpapról. Hát ugy gondoljuk, hogy az ünnepi beszédet mégis csak ő mondja. Bár ugy halljuk, hogy az öreg Kovács doktor ellenlábaskodik, mert hát ő akarja leleplezni a pap képit. Meg is kérdezték az apáturat, hogy mit szól a dologhoz? Azt mondta, hogy ő is úgy van, mint az egyszeri báró, akitől megkérdezték, hogy „boldog házas-e!“ Azt felelte nagy szomoruan, hogy „igen, én házas vagyok, a feleségem pedig boldog.“

Hát azt hallottad-e, hogy a héten nagy perpatvar volt a falu közepén. Az öreg sógor évek óta nagy szorgalommal járt Szoboszlóra a rahomját gyógyítani. Az elmúlt napokban azonban a vadászok vacsoráján olyan tudományos magyarázatot adott a szoboszlai tündérek „piros körmeinek“ szépségéről, hogy az egyik rosszmaju vadászczimbora elmondta a bácsi feleségének, aki aztán jól kiosztotta a festékek minéműségét alaposan ismerő vén kecskét. Az idei szoboszlai utból aligha lesz valami. Az öreg szörnyen elkeseredett és panaszkodik is, mint az egyszeri szobaleány, hogy „jaj, Nagysága kérem, egész éjjel nem tudtam aludni, mert csipett a poloska.“ Igen, válaszolta éppen a háziasszony, akkor nem panaszkodik, amikor a levélhordó csipi meg!?

Azt sem hallgathatom el, hogy a vasárnapi gyulai Nep gyűlésen Endrőről is sokan beutaztak. Napok óta mást se hallunk a faluban, mint a Marsal államtitkár szörnyen tanulságos dikcióját. Akik ott voltak, csak lóhátról beszélnek velünk, mert hogy a Főespány ur vendégei voltak, azt ő fizette az ebédet, bort, mindent. Az egyik főatyamestert a guta környékezte, amikor ezeket hallotta. Ugy járt szegény, mint az egyszeri ember, aki borzasztóan kellemetlen anyósát várta nagy reszketve az állomáson, azt egyszer csak ujságolják, hogy ne várják a vonat, mert vasuti szerenczétlenség történt sok halottal és sebesülttel. Nagy boldogan megy haza, hogy immár megszabadult élete rémétől, s otthon várta az anyósa sürgönye, hogy a következő vonattal érkezik, mert az előbbiről lekéssett. Hát ilyenféle érzese lehetett a jó lakmározásról elmaradt atyafinak is.

Máskülönben csak vagyunk csendesen. Éppen csak még annyit írhatok, hogy valami csudás dologról írnak a pesti ujságok, már pedig azok nem hazudnak mindig. Egy angol kálomista pap feltalálta, hogy étel-ital nélkül is meg tud élni az ember. Két hét óta csak levegőből él. Megkérdeztük az Apáturat, hogy mit szól hozzá? Nagy politikusan azt felelte, hogy ő is olvasta, ajánlotta is a Káplán uraknak a próbát, de azt felelték, hogy a farsangban, a disznóvágások idején már mégse próbálják meg, megoztán ők engedelmességből csak a főnöküket követik. Hogy az öregpap megkezdje a koplaló kurát, még nem tudjuk?

De már hallom az anyjuk kopo-gását, sietek is befejezni a tudósítást. Még a farsangban kimegyek hozzátok. Abból a jó kürtiből hagyjal egy kicsit nekem is! Addig is ölel hűséges komád:

Máté.

KÖZGAZDASÁG

Mezőgazdasági munkások

öregségi biztosításáról szóló törvényjavaslatot újévi ajándéknak hozta Darányi Kálmán. — Felsőzados kívánságok, jogos követelések válnak valóra. Dicséret és elismerés illeti a kormányt, hogy amíg a békeidők szerencsés anyagi erejével rendelkező kormányzatok nem tudták tető alá hozni e rendkívül fontos kérdést, ugyanakkor a trianoni csonka ország anyagi nehézségekkel küzdő kormánya talál módot és utat segíteni az ország legelhagyottabb rétegén: a földmunkásság elaggott, munkaképtelen öregjein. Nem tudnak sokat és teljesen kielégítő nyugdíjat biztosítani, de annyit mégis, hogy kolduskönyérre ne szoruljanak azok a tízezrek, akik emberöltőn keresztül viaskodtak a mindennapi kenyér előteremtésével, de öreg napjaikra — minden takarékoság mellett sem — tudtak félretenni a nehéz gazdasági és szociális viszonyok miatt. — Darányi Kálmán — méltó utódja nagynevű elődjének — a munkásházák építését megkezdő Darányi Ignácnak. A magyar nép hálája lesz a legszebb emlékszóba alkotó szociális munkálkodásának.

A németországi munkások

szegődtetéséről téves hírek vannak forgalomban. Következik ez abból, hogy a szokásos munkás szegődtetések a községben teljesen sikertelenek, mert mindenki Németországban óhajt munkát vállalni. A káros következmények megelőzése céljából endkivüli komolysággal figyelmezteti a hatóság munkavállalókat, hogy mindentéle téves hírek ne üljenek fel, mert ezzel nem csak saját maguknak, hanem az endrői munkások jó hírnevének is végül a hazai mezőgazdaságnak is ártalmára vannak. A tényállás az, hogy Németországban a múlt évi arányban és számban fognak Endrődről munkásokat kivinni, elsősorban azokat, akik már a múlt évben kint voltak és ott köteleységüket a német hatóság megállapítása szerint megfelelően teljesítették is. *Mindössze tehát arról lehet szó, hogy 8—10 érdemtelen, vagy visszatérni nem akaró munkást fognak kicserélni, illetve fölvenni.* Azt is tudomásul kell venni, hogy senki sincsen megbízva Németországba kiszállítandó munkások toborzásával s aki ilyet hirtel, vagy cselekszik, szélhámoskodik és kihágást követ el. A munkáskiszállítást kizárólag a Földmívelésügyi Minisztérium eszközli a gazdasági felügyelőségek és előjáróságok útján.

Hozz áldozatot kongresszus ügyéért! Vedd meg a kongresszusi jelvényt.

AZ Endrői Gyümölcstermelő Egyesület

f. hó 23-án, azaz vasárnap tartja d. e. 11 órakor a község háza tanácstermében évi rendes közgyűlést, melyre a tagokat és érdeklődőket szívesen meghívja ezuton is az elnökség. A közgyűlés tárgyát az elnöki jelentés, a pénztári, szertári jelentés és a védekezési teendők megbeszélése fogja képezni. Felhívja az elnökség a tagokat, hogy mult évi tartozásaikat és f. évi tagdíjaikat Hunya A. István pénztárhoz a közgyűlés napjáig befizetni iparkodjanak.

Mult hó 29-én a vármegyei gyümölcstermelési intéző szines vetített képekben ismertette a legelterjedtebb gyümölcsfabetegségeket és az ellene való védekezést a Korona mozgó termében. A nagyon élvezetes és hasznos előadást keveser látogatták meg, holott ez a nagyértékű bemutató előadás a vármegyében még egészen újdonság s minthogy csak egy példányban áll a sorozat rendelkezésre, a mulasztást termelők alig tehetik jóvá.

A Vármegyei méhészegyesület

m. hó 27—28—29 napjain a központi leányiskolában a méhészek és tanítók részére értékes előadás sorozatot rendezett, melyen a vérbeli méhészek hűségesen kitartottak és tanultak. Kevésbé mondható ez az intelligenciára, akiknek kedvéért elsősorban engedélyezte Főispán Ur a tanfolyamot és viselte költségeit. Azt a célt óhajtotta Főispán Ur elérni, hogy a méhészet alapelemeivel a falu vezetők, elsősorban a tanítók megismerkedjenek, hogy ezt a nemzetgazdasági szempontból nagy jövőt jelentő gazdasági mellékhaszonvételt minél szélesebb körben népszerűsítsék s ezzel a nemzeti vagyongyűjtését fokozzák.

Hálás köszönetet kell e helyen ismondani azért a gondoskodásért és különös halánkat kell nyilvánítani Darida Károly vm. méhészeti egyesület elnökének, aki önzetlenül és fáradhatatlanul végezte terhes kötelességét s emlékezetes, népszerű és oktató előadásaival a mindig nagyszámú hallgatók figyelmét állandóan lekötötte.

Gazda-kamarai napokat

rendez minden héten a tiszántuli Mezőg. Kamara f. hó 1-től kezdve. Az előadások minden héten szerdán d. u. fél 5 órától fél 7 óráig tartanak a község háza tanácstermében. Ezekre az előadásokra minden gazda és munkás szívesen látott vendég, teljesen díjtalan. A már megtartott 2 előadás igazolja azoknak közérdekű szükségességét, mert olyan tárgykörben mozognak az előadások, és olyan kiváló előadók szerepelnek a programban, hogy a gazda és munkás közönség csakis kárát vallhatja ezeknek az előadásoknak semimbe vevésével.

Tájékoztatásul itt közöljük a hátralevő előadások programját.

Január 19-én az „Agrár sajtó“, január 26-án „A mezőgazdasági érdekképviselőtről“, előadó: Varga László kamarai titkár. Az előbbi előadást Krafcsik Ödön kamarai előadó tartja. Február 2-án „Takarmánytermelésről“, előadó: Bernárd Géza kamarai előadó. Február 9-én Dr. Székely Győző tanár beszél a „Kisgazdaságok berendezéséről“, február 16-án Vadányi Miklós tanár beszél a „Az istálló és műtrágyázásról“, február 23-án Kachmann Kurt tanár beszél „Az éjszülött állatok ápolásáról“, március 2-án Vadányi Miklós tanár beszél „Az őszi buza ápolási munkáiról“ és március 9-én Krafcsik Ödön előadó „A szervezési ügyekről“ tartandó előadásával bezárja az előadás sorozatot.

Gabona és állatárak

A schweizi buzaszállítás a buza árak némi emelkedését eredményezte az elmúlt hetekben. Az utolsó napokban azonban némi ellanyhulás mutatkozott. A buza ára pesti paritásában (20 kilós) 21.60, az árpa 16.50, a zab 16.70, a tengeri 13.20 körül mozgott. Az állatpiacon a borjú ára 8—10 fillérrel csökkent, a sertés ára változatlan maradt. A ferencvárosi sertésvásáron a darabonként 130—140 kilós fiatal szedett sertésért 104—106 fillért fizettek. Az endrői gazdák Mezőtúron próbálják hizóikat értékesíteni, ahol 2—3 fillérrel többet fizetnek érte.

Rövid hírek

A világgiacon emelkednek a terményárak. Különösen a tengeri szilárd. — *Decemberben 35 és fél vaggon vaját vittünk külföldre. — Január 1-én életbe lépett a magyar-cseh kereskedelmi szerződés. A megállapodás 40.000 darab hizott sertés kivitelét teszi lehetővé. — A hasított sertés (kétfelé vágva tisztán 100 kg.) kivitele Németország felé ismét megnyílt. — A vöröshagyma minimális ára mázsánként 20 pengő, a fokhagyma ára Makón 13 pengő. — Olaszország felé ősz óta 1360 vaggon burgonyát szállítottunk.*

„Zöldmező Naptár“ címen kitűnő gazdasági útmutatót ad kezünkbe az Országos Zöldmező Szövetség. Nem hiányozhat egyetlen modern gazda asztaláról sem. Ára 1 pengő. Megrendelhető Kovács Sándor körzeti főtitkár útján, a község házában.

Gyümölcskivitelünk 1937-ben
Összkivitelünk 216.631 mázsát tett ki 9.408.591 pengő értékben. Az 1936. évi kivitelhez képest 4 millió pengő csökkenést mutat. Szilvából kivitelünk 47.926 q-át, kajszinbarackból 56.459 q-át, őszibarackból 8176 q-át, cseresznyéből 9604 q-át, meggyből 9223 q., eperből 434 q., ribizkéből 1660 q., egresből 3186 q-át. Lényegesen növekedett a görögdiönye kivitelünk. 1936-ban 42.405 q-át, 1937-ben 60.065 q-át exportáltunk. Sárgadinnyéből 9090 mázsát vittünk ki, ugyanannyit mint előző évben. Összkivitelünk legnagyobb mennyiségét — 40%-át — Ausztria vásárolta tőlünk.

A rézgalic árát kisebb tételekben 60 és fél fillérben állapította meg a Földmívelésügyi Minisztérium.

HIRDETÉSEK

ENDRŐD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.
ENDRŐD

Fiókintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.
Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamat mellett.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árukat olcsón kap.

Ha jól akarsz vacsorázni, keress fel a „népházi kisboltost“.

A legjobb bort a Népházban ihatod. Próbáld meg.

Nagy választék

Órákban, ékszerekben, diszórák, diszébresztők, disztárgyak, szemüvegek

Javítások szakszerűen és felelősség mellett készülnek.

Endrődön

(Schwartz-ház.)

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R. T. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
Vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

útján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Íratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.
Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.“

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdaja
Törökszentmiklós. Telefon 21.